

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-60 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-42/732-239
Karar Tarihi : 10.06.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Mehmet Selim ÜNAL, Burak SAĞLAM

C. ŞİKAYET EDEN : Gözüyükarı Petrol Ltd. Şti.
Ovacık Mah. Hürriyet Cad. 102/B Kırıkkale

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Şişhane Yokuşu Demirören Han No:2 34420 Azapkapı/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş.'nin Kırıkkale'de bayisi ve ana dağıtım bayisi adı altında kendisi tarafından düşük fiyatlardan satış yapıldığı iddiası.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 08.03.2010 tarih ve 2052 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 07.04.2010 tarih, 2010-1-60/İİ-10-MSÜ sayılı İlk İnceleme Raporu, 15.04.2010 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine düzenlenen 31.05.2010 tarih ve 2010-1-60/ÖA-10-351.MSÜ sayılı Önaraştırma Raporu 02.06.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-110/186 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-42 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet başvurusunda özetle;

- Bağlarbaşı Mahallesi Karayolu Caddesi Kırıkkale ilinde faaliyet gösteren Milangaz LPG Dağıtım Ticaret ve Sanayi A.Ş. (Milangaz) bayisinin LPG satışı alanında dokuz ayı aşkın bir süredir düşük fiyat uyguladığı,
- Anılan bayi ve ana dağıtım bayisi olan Milangaz'ın aralarında kartel oluşturdukları,
- Milangaz'ın bir dağıtım şirketi olmasına rağmen, anılan bayi devre dışı bırakılarak ve bayi adı altında parekende satış gerçekleştirildiği iddia edilmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Milangaz'ın Türkiye genelinde ve Kırıkkale ili kapsamında otogaz pazarında hâkim durumda bulunmadığı ve dolayısıyla yıkıcı fiyat yoluyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğinin ileri sürülemeyeceği,
- Şikâyet başvurusunda yer verilen diğer iddiaların ise 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceği,
- Milangaz hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddedilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Teşebbüs (MİLANGAZ)

50 Dosyadaki bilgilere göre, Demirören Grubu içinde yer alan Milangaz'ın esas faaliyet konusu sıvılaştırılmış petrol gazının (LPG) yurtiçi ve yurtdışı piyasalardan temini, stoklanması, dolumu, tüplü gaz, dökmegaz ve otogaz olarak dağıtım ve tüketiciye ulaştırılmasıdır. Şirketin 28 dolum tesisi, 77.000 tonluk stok kapasitesi, 3.000'i aşkın ana ve 10.000'i aşkın tali bayisi bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

60 Şikâyetçinin faaliyet gösterdiği alan ve şikâyet konusu iddiaların otogaz konusunda yoğunlaştığı dikkate alınarak ilgili ürün pazarı "otogaz pazarı"; şikâyete konu otogazın ülke genelinde dağıtımının yapıldığı dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar işbu dosya özelinde "Türkiye" olarak belirlenmiştir. Bununla beraber, daha dar bir tanım altında, coğrafi pazarın bölgesel olarak Kırıkkale ili ile sınırlandırılması halinde de dosya mevcudu bilgiler kapsamında yapılan değerlendirmelere ve ulaşılan sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Şikâyet konusu iddiaların üç başlık altında incelenmesi mümkündür. Bunlardan ilki, Bağlarbaşı Mahallesi Karayolu Caddesi Kırıkkale ilinde faaliyet gösteren Milangaz bayisinin otogaz LPG'yi düşük fiyattan sattığı iddiasıdır. Burada şikâyetçi tarafından ifade edilmek istenen husus rekabet hukuku yönünden yıkıcı fiyatlama kavramında temelini bulmaktadır.

İkinci iddia, anılan bayi ve ana dağıtım bayisi olan Milangaz'ın aralarında kartel oluşturdukları iddiasıdır.

70 Şikâyet konusu son iddia ise Milangaz'ın bir dağıtım şirketi olmasına rağmen otogazda perakende satış gerçekleştirdiği iddiasıdır.

Hemen belirtmek gerekir ki, bu iddialardan Milangaz'ın otogazda perakende satış gerçekleştirmesi, 4054 sayılı Kanun'da yer verilen ihlaller kapsamında yer almamaktadır.

80 Öte yandan rekabet hukukunda kartel kavramı, fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması ve kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, *rakipler arasında gerçekleşen*, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve uyumlu eylemler olarak tanımlanmıştır. Bayi ise bir ürünü sağlayıcıdan alıp alt noktalara toptan veya perakende olarak ulaştıran birimleri ifade etmektedir. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 3 (c) maddesinde de rakip teşebbüsler, aynı coğrafi pazarda faaliyet gösterip göstermediklerine bakılmaksızın, Türkiye'de aynı ürün pazarında faaliyette bulunan ve bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar olarak tanımlanmıştır. Hâlihazırda rakip mal üretmeyen, ancak söz konusu ürünün fiyatlarında göreceli olarak küçük ve sürekli bir artış olması durumunda 1 yıl içerisinde gerekli yatırımları yaparak piyasaya girebilecek teşebbüsler, söz konusu ürün pazarında faaliyet gösterme potansiyeline sahip teşebbüs olarak değerlendirilecektir. Bütün bu açıklamalardan hareketle, aynı ekonomik bütünlük içinde yer almamakla beraber bayi ile sağlayıcı, aralarında akdedilen dikey sözleşme de dikkate alındığında, kartel tanımında yer alan birbirine 90 rakip teşebbüsler olarak nitelendirilemeyecektir. Kaldı ki, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin 3. maddesinde getirilen istisna ile de sağlayıcının anlaşma konusu malların hem üreticisi hem de dağıtıcısı olduğu, alıcının ise bu mallarla rekabet eden

malların üreticisi değil dağıtıcısı olduğu dikey anlaşmaların bu Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, şikâyete konu iddialardan rekabet hukuku açısından değerlendirilmesi gereken tek husus Milangaz'ın yıkıcı fiyat uyguladığı iddiasıdır.

I.3.1. Yıkıcı Fiyat Uygulaması Hakkında Değerlendirme

100 Yıkıcı fiyat uygulaması, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilmektedir. Yıkıcı fiyat uygulaması "*iktisadi üstünlüğe dayanan bir teşebbüsün, hasat yapma niyetiyle maliyet altında satış yaparak rakiplerini etkisizleştirme girişimi*" olarak tanımlanmaktadır. Yıkıcı fiyat uygulamasının dört unsuru bulunmaktadır:

İktisadi Üstünlük: Genel olarak bir teşebbüsün rekabeti kısıtlayabilmesi veya bozabilmesi için rakiplerine oranla sahip olduğu bir üstünlüğün veya avantajın olması gerektiği kabul edilmektedir. Bu durum ABD hukukunda "tekel gücü", ülkemizde ve AB'de ise "hakim durum" veya daha genel olarak "pazar gücü" kavramlarıyla ifade edilmektedir.

110 **Olağan dışı düşük fiyat:** Bu ifade ile maliyet altında satış kastedilmektedir. Eğer fiyat indirimi firmanın ilgili ürün pazarındaki karlılığını sürdürmesine engel oluşturmayacaksa yıkıcı fiyat söz konusu değildir.

Niyet: Yıkıcı fiyat tespitinde, fiyatın maliyetin altında olması yeterli görülmemekte, bu fiyat politikasının rakibi piyasa dışında bırakma amacıyla uygulanıp uygulanmadığı önem kazanmaktadır.

120 **Hasat:** Yıkıcı fiyat uygulamasının nihai amacı, fiyat kırarak rakipleri etkisizleştirdikten sonra fiyatları tekrar yükseltmektir. ABD uygulamalarında yıkıcı fiyat tespiti için hasatın olabilirliğinin gösterilmesi gereklidir. Brooke Kararında (509 U.S. 223) Yüksek Mahkeme "Hasatın olabilmesi için düşük fiyat uygulamasının rakipler üzerinde istenen etkiyi göstermesiyle, bir başka deyişle pazar dışına itilmesiyle yıkıcı fiyat uygulayan firmanın fiyatı uygulama öncesindeki seviyenin çok üzerine çıkartabilmesi gerekir" yorumunda bulunmuştur. Böylece yıkıcı fiyat için maliyetin altında satış yetmemekte; yıkıcının, yıkıcı fiyat uyguladığı dönemdeki kayıplarının telafi edilebilmesi şartı da aranmaktadır.

Yıkıcı fiyat uygulamasının oluştuğunun kabul edilebilmesi için yukarıda sayılan dört unsur bir arada gerçekleşmelidir. Diğer bir ifadeyle, eğer yukarıda sayılan dört unsurdan herhangi birinin varlığı gösterilemiyorsa yıkıcı fiyat yoluyla hâkim durumun kötüye kullanıldığı savının reddedilmesi gerekmekte, ayrıca tek tek her bir unsurun değerlendirilmesine ihtiyaç bulunmamaktadır.

130 İşbu dosya özelinde de, öncelikli olarak, Milangaz'ın ilgili ürün pazarı olan otogaz pazarında hâkim durumda bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu tespit olumsuz olması halinde başka bir değerlendirme yapmaya ihtiyaç bulunmamaktadır.

I.3.2. Hâkim Durum Değerlendirmesi

Dosyada yer alan EPDK'nın yayımlanmış olduğu "2009 Yılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Sektör Raporu" çerçevesinde, 2009 yılı için Türkiye genelinde bazı dağıtıcıların ürün bazındaki pazar paylarından görüldüğü üzere, Milangaz'ın 2009 yılında otogaz pazarındaki pazar payı %5 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca gerek LPG pazarındaki toplam pazar payı, gerekse tüplü LPG, dökme LPG ve otogaz LPG pazarlarındaki pazar payları açısından Aygaz ilk sırada yer almaktadır. Milangaz'ın yer verilen pazar payları ve rakip teşebbüslerin payları bir arada değerlendirildiğinde,

140 Milangaz'ın Türkiye otogaz pazarında hâkim durumda olduğunu iddia etmek mümkün gözükmemektedir.

Diğer taraftan EPDK'nın anılan raporları çerçevesinde 2009 yılı için bu defa Kırıkkale ilinde bazı dağıtıcıların ürün bazında pazar paylarına bakıldığında ise, coğrafi pazarın "Kırıkkale merkez" olarak dar tanımlanması durumunda, Milangaz'ın 2009 yılında tüm LPG pazarındaki pazar payının %15,08; otogazdaki pazar payının ise %15,77 olduğu görülmektedir. Milangaz gerek tüm LPG pazarı, gerekse de otogaz LPG pazarı açısından da Kırıkkale ilinde birinci sırada yer almakla beraber, Milangaz'ın tüm LPG pazarındaki %15.08'lik, otogazda ise %15,77'lik pazar payları, özellikle şikâyete konu otogaz LPG pazarında Exengaz (%12,67) Akpet (%11,70), Kalegaz (%9,62), Akgaz (%7,73), Shell (%6,07), Petrol Ofisi (%5,43) yakın pazar paylı rakiplerin varlığı ile beraber değerlendirildiğinde, Milangaz'ın anılan pazar paylarının bu pazarlar açısından hâkim durum tespiti için yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Bu bilgiler ışığında Milangaz'ın Kırıkkale merkezde de hâkim durumda bulunmadığı değerlendirilmektedir.

150 Yukarıda belirtildiği üzere, bir teşebbüsün yıkıcı fiyatlandırma yoluyla Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiğini ileri sürebilmek için teşebbüsün hâkim durumda bulunduğunun gösterilmesi gerekmektedir. Ancak yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde, Milangaz'ın gerek Türkiye genelinde gerekse Kırıkkale ilinde hâkim durumda bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu itibarla, Milangaz'ın yıkıcı fiyatlandırma yaptığına yönelik iddianın reddedilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

160 J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir